

ARCHÉ (*arché*)

Osudy zvláště významného konceptu nejstarších řeckých filosofů jsou výmluvné: *arché* jako počátek všeho by měla buď v sobě všechno nějak obsahovat – anebo by to, co v ní obsaženo původně není, by z ní mělo být nějak odvozeno, tj. mělo by mít jaksi druhořadou „důstojnost“. Tak třeba jeden filosof má za to že všechno je voda (Thalés, nebo jiný zase vzduch, Anaximénés); a přitom oba mají na mysli nikoli vodu v řece nebo v moři, nýbrž něco „základnějšího“ – název „voda“ nebo „vzduch“ je míněn jen symbolicky či metaforicky. Aby tato nepříjemná metaforičnost nebo symboličnost tolik nerušila, přišel Anaximander s lepším řešením: tou *arché* není nic, na co bychom mohli ukázat, co bychom mohli vidět (nebo jinak smyslově vnímat a určitěji označit a vymezit), nýbrž je to cosi neurčitého nebo spíše nevymezitelného, protože bez mezí.

(Písek, 110713-1.)